

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

GIREIDI YA 12

TSHIVENDA LUAMBO LWA U ENGEDZA LWA U THOMA (FAL)

BAMMBIRI LA VHURARU (P3)

LARA 2022

MARAGA: 100

TSHIFHINGA: Awara 2½

Bammbiri ili li na masiatari a 6.

NDAELA NA MAFHUNGOTHANGELI

1. Heḽi bammbiri ḽi na KHETHEKANYO THARU:

KHETHEKANYO YA A: Maanea (50)
KHETHEKANYO YA B: Zwibveledzwa Zwilapfu zwa Vhudavhidzani (30)
KHETHEKANYO YA C: Zwibveledzwa Zwipfufhi zwa Vhudavhidzani/
zwa Tsumbedzi/zwa Mafhungo (20)
2. Fhindulani mbudziso NTHIHI u bva kha khethekanyo INWE na INWE.
3. Nwalani nga luambo lune na khou lingwa ngalwo.
4. Thomani khethekanyo INWE na INWE kha siatari LISWA.
5. Ni fanela u pulana (tsumbo: mapa wa muhumbulo/nyolo/tshati ya nyelelo/maipfi a re khii na zwiḽiwe), u vhalulula na u sedzulusa mushumo waḽu. Pulane yaḽu i tea u RANGELA maanea.
6. U pulana hoṽhe hu tea u sumbedzwa nga u ralo. Ni eletshedzwa u thutha pulane yoṽhe nga u tala mutalo u buḽekanyaho khayoy.
7. Ni eletshedzwa lwa tshoṽhe uri ni shumise ndangatshifhinga iyi yo anganywaho:

KHETHEKANYO YA A: Henefha kha minetse ya 80
KHETHEKANYO YA B: Henefha kha minetse ya 40
KHETHEKANYO YA C: Henefha kha minetse ya 30
8. Nomborani phindulo dzaḽu sa zwe ṽhoho dza nomboriswa zwone kha bammbiri ḽa mbudziso.
9. Neani phindulo INWE na INWE ṽhoho yo teaho.
10. Musi ni tshi vhalala tshivhalo tsha maipfi, maipfi a re kha ṽhoho ye na nanga ha tei u katelwa kha itsho tshivhalo.
11. Nwalani nga vhudele nahone zwi no vhalea.

KHETHEKANYO YA A: MAANEA**MBUDZISO 1**

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha dza malo dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yaṅu vhu vhe maipfi a u bva kha 250 u ya kha 300.

- 1.1 Duvha le nda tangedza mvelelo dza ndingo dza Khovidi-19. [50]
- 1.2 Hoyu ndi ene muthu muswa ane nda tama u nga ene. [50]
- 1.3 Zwivhuya zwa u nea vhana zwiliwa zwikoloni. [50]
- 1.4 Luimbo ulu lu nkhubudza dikita la u khaula riwaha wa 2020. [50]
- 1.5 Vhadededzi vhone vhafhati na vhathuthi vha vhumatshelo ha vhana. [50]

Talelani zwifanyiso zwi tevhelaho nga vhuronwane uri ni do kona u riwala maanea ane a anana nazwo. Nangani tshithihi ni riwale ngatsho maanea aṅu. Maanea aṅu ni a nee thoho yo teaho.

1.6

Vhumatshelo haṅu vhu thoma hafha.

[Tshi bva kha [www.black and white images](http://www.blackandwhiteimages.com)]

[50]

1.7

[Tshi bva kha www.black and white images]

[50]

1.8

[Tshi bva kha www.black and white images]

[50]

ṰHANGANYELO YA KHETHEKANYO YA A: 50

KHETHEKANYO YA B: ZWIBVELEDZWA ZWILAPFU ZWA VHUDAVHIDZANI**MBUDZISO 2**

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha n̄na dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yaṅu vhu vhe maipfi a u bva kha 120 u ya kha 150.

2.1 VHURIFHI HA TSHIOFISI

Ni mugudiswa o faraho sia la mitambo tshikoloni tshine na dzhena khatsho. Hu na vhoramabindu vha rengisaho zwiliwa henefho.

Zwino inwi n̄walani vhurifhi ni tshi humbela u rengelwa gere ya mutambo kha muṅwe wa vhoramabindu avho.

[30]**2.2 NGANEAVHUTSHILO**

Khonani yaṅu we a vha e mutambimakone wa dirama ya televisheni o lovha nga khombo ya modoro. Vha muṅa vho ni humbela u n̄wala nganeavhutshilo ine na do vhala nga duvha la mbulungo.

N̄walani nganeavhutshilo iyo.

[30]**2.3 INTHAVIYU**

No ita khumbelo ya mushumo wa tshifhinganyana vhengeleni la tsini na ha haṅu musi tshikolo tsho vala. Mulanguli wa vhengele ilo o ni vhidza u dzhenela inthaviyu na vhaṅwe vhaṅa henefho vhengeleni.

Inwi n̄walani inthaviyu ye ya vha hone vhukati haṅu na mulanguli wa ilo vhengele.

[30]**2.4 MUFHINDULANO**

Mudedekadzi Vho Emeli vhane vha ni gudisa thero ya mbalo, a vho ngo tanganyela maraga dza in̄we thesithe zwavhudi, inwi no zwi wana uri no fhuriwa maraga.

N̄walani mufhindulano vhukati haṅu na mudedekadzi Vho Emeli.

[30]**THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA B: 30**

**KHETHEKANYO YA C: ZWIBVELEDZWA ZWIPFUFHI ZWA VHUDAVHIDZANI/
ZWA TSUMBEDZI/ZWA MAFHUNGO****MBUDZISO 3**

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha tharu dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yanu vhu tea u vha maipfi a u bva kha 80 u ya kha 100.

3.1 GARATA YA THAMBO

Khaladzi anu o dzudzanya vhumambo ha u pembelela minwaha ya fumi na mitanu kha mbingano yawe. O ni humbela u nwala gara ya thambo ine ya khou ya kha mashaka na dzikhonani.

Nwalani gara ya iyo ya thambo.

[20]**3.2 IMEILI**

Inwi no nanga u bvedza bu do la miloro yanu Yunivesithi ya Pretoria. Itani khumbelo ya u tangedzwa afho yunivesithi nga imeili kha:
Pretoriaunive@gmail.com

Nwalani imeili ni tshi khou ita khumbelo ya afho yunivesithi.

[20]**3.3 MASIA**

Murathu wanu o farwa nga vhulwadze ha tshivutshela. No founela ambulentsi uri i de i mu hwale a ye vhuongeloni.

Laedzani mureili wa ambulentsi u bva vhuongeloni u swika ha hanu ni tshi khou shumisa masia na zwiimiswa zwo fhambanaho.

[20]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA C: 20
MARAGAGUTE: 100